

Rumantsch en Svizra –
emprender, instruir, valitar
Français en Suisse –
apprendre, enseigner, évaluer
Italiano in Svizera –
imparare, insegnare, valutare
Deutsch in der Schweiz –
lernen, lehren, beurteilen

Passaport da las linguas

Reglamaint davart igls examens da rumantsch per obtigneir en passaport da las linguas

15-3-2021

Secretariat fide
Haslerstrasse 21
3008 Berna
031 351 12 12
info@fide-info.ch
www.fide-info.ch

Lia Rumantscha
Via da la Plessur 47
7000 Cuir
081 258 32 22
curs@rumantsch.ch
www.curs.ch

1 Igls examens da rumantsch

- 1.1 Chest reglamaint cuntigna las disposiziuns digls examens da rumantsch per obtigneir en *passport da las linguas*.
- 1.2 Igls examens pon neir fatgs aint igls idioms sursilvan, sutsilvan, surmiran, puter e vallader, scu er an rumantsch grischun.
- 1.3 Igls examens da rumantsch permettian allas participantas ed agls participants da cumprovar lur cumpetenzas ainten egn digls idioms u an rumantsch grischun sen igls nivels A1, A2 u B1 digl Rom europeic communabel da referenza per igls lungatgs e d'obtigneir en *passport da las linguas* correspondent.
- 1.4 I dat examens an scretg sen igls nivels A1 e A2, ed examens a bucca sen igls nivels A2 e B1.
- 1.5 Igls examens vignan manos d'expertas e d'experts tgi disponan digl suandont profil da preteisas:
  - activitad professiunala tgi pretenda otas cumpetenzas linguisticas (lavour da perscrutaziun, translaziuns, lavour da medias);
  - experientscha da ples onns ainten l'instrucziun da lungatgs cun carschias aint igl idiom rumantsch u rumantsch grischun;
  - avoir frequento la scolaziun introductiva digl Secretariat fide.

2 Annunztgas

- 2.1 Per igls examens pon s'annunztgier tot las persungas a partair da 16 onns, independentamaintg da lur status da dimora.
- 2.2 Igls documaints d'annunztga stattan a disposiziun per telecarger sen las paginas-web dal Secretariat fide e dalla Lia Rumantscha.
- 2.3 L'annunztga è adegna pussebla agl Secretariat fide u agl secretariat dalla Lia Rumantscha.
- 2.4 Cun l'annunztga conferman las participantas ed igls participants digl examen dad esser d'accord cun chest reglamaint.
- 2.5 Siva tgi l'annunztga è antrada survignan las participantas ed igls participants ena conferma, igl chint per la taxa d'examen e la communicaziun dalla data d'examen.
- 2.6 Schi ensatgi reteira la si'annunztga ainfer treis emdas anfignen quatter deis da lavour avant igl termin, vign la taxa d'examen restitueida siva d'aveir tratg giu ena taxa d'elaboraziun.

- 2.7 Sch'igl examen vign disdetg pi tard tgi quatter deis da lavour avant igl termin d'examen u schi la persunga na cumpara betg agl examen, na vign la taxa d'examen betg restitueida. An cass motivos e sen proposta an scretg, pò ena part dalla taxa neir restitueida.

3 Igl examens

- 3.1 La part a bucca digl examen cozza 10 – 15 minutas e vign manada d'aglmanc dus expertas resp. dus experts.
- 3.2 Siva la part a bucca suonda la part an scretg tgi cozza maximalmaintg 30 minutas.
- 3.3 Pigl examen èn betg lubias meds d'ageid (p.ex. telefon, vocabulari).
- 3.4 An cass d'en impedimaint cumprovo ègl pussebel da lubeir meds d'ageid u da prolongar igl taimp d'examen.
- 3.5 A caschung digl examen ston las participantas ed igls participants preschentar en documaint d'identitad cun foto.
- 3.6 Durant igl examen giuditgeschan las expertas u igls experts preschaints las cumpetenzas a bucca ed an scretg tenor criteris definias. Igl criteris èn menziunos ainten l'annexa da chest reglamaint.
- 3.7 Igl Secretariat fide communitgescha allas participantas ed agls participants igls resultats igl pi tard 2 emdas siva igl examen.
- 3.8 Schi las participantas ed igls participants contanschan an aglmanc ena part aglmanc igl nivel A1, survignan els en *passport da las linguas*. Chel cumprova las cumpetenzas linguisticas acquistadas a bucca ed an scretg cun igls nivels A1, A2 u B1.

4 Invista e recurs

- 4.1 Las participantas ed igls participants pon dumandar da piglier invista aint igls documaints d'examen, e chegl anfignen 30 deis siva tg'els on survagnia igls resultats. Chella dumonda stò neir inoltrada an scretg agl Secretariat fide.

La participante u igl participant scu er eventuels represchentsants legals pon siva piglier invista agls documaints d'examen an preschientscha d'ena persunga da survigilaziun. Igl Secretariat fide determinescha igl li e la data dall'invista. Igl è betg lubia da cupgier (fotocupgier, fotografar u screiver giu) las incumbensas d'examen.

- 4.2 Las participantas ed igls participants pon inoltrar en recurs anfignen 40 deis siva da chegl tg'on survagnia igls resultats. Igl recurs stò cuntignair en'argumentaziun. El è gratuit.

En recurs è pussebel, sch'ins ò igl suspect tg'igl examen seia betg nia realiso a moda correcta tenor igl reglamaint. La valetaziun dallas expertas e digls experts, pò betg neir messa an dumonda.

Igl Secretariat fide decida an ampresa istanza davart igl recurs. Schi chel vign approvo, pò la participanta u igl participant repeter gratuitamaintg igl examen.

- 4.3 Cunter la decisiun digl Secretariat fide, pò ins inoltrar en recurs an sagonda istanza tar la Cumischung da qualidad fide. Igl recurs stò neir inoltro an scretg e cuntigneir en'argumentaziun. El è gratuit. La Cumischung da qualidad fide decida definitivamaintg.

5 Valevladad

- 5.1 Igl reglamaint preschaint davart igls examens da rumantsch per obtigneir en *passport da las linguas* è nia approvo igls 8 da mars 2021 dalla Cumischung da qualidad fide ed aintra an vigour igls 15 da mars 2021.
- 5.2 Midadas da chest reglamaint ston neir decideidas dalla Cumischung da qualidad fide.

Annexa: Iglis criteris da valetaziun

<p>A bucca</p>	<p>A2</p> <p>So descreiver igl mintgade professiunal e privat a moda tgapibla.</p> <p>So manar discurs curts, p.ex. per fixar en termin.</p> <p>B1</p> <p>So discorrer sainza grondas difficultads davart situaziuns dalla veta e descreiver process ed evenimaints a moda tgapibla e coherent.</p> <p>So sa participar sainza grondas difficultads ad en discurs persunal e rasponder allas dumondas dallas partenarias da discussiun.</p>
<p>An scretg</p>	<p>A1</p> <p>So amplaneir en formular simpel cun indicaziuns davart l'atgna persunga.</p> <p>So reager sen ena novitad curta (SMS), p.ex. per s'antupar cun ensatgi.</p> <p>A2</p> <p>Tgapescha las infurmaziuns essenzialas d'en text scretg, p.ex. igl li, igl taimp ed igls costs d'ena occurrenza.</p> <p>So amplaneir formulars e screiver messadis curts a moda tgapibla.</p>